

Pozdní výskyt ťuhýka obecného (*Lanius collurio*) v severovýchodních Čechách

Late occurrence of the Red-backed Shrike (*Lanius collurio*) in north-eastern Bohemia

Ladislav Jasso⁽¹⁾ & Vladimír Lemberk⁽²⁾

⁽¹⁾ Proseč 25, 513 01 Semily

⁽²⁾ Východočeské muzeum, Zámek 2, 530 02 Pardubice

Ťuhýk obecný (*Lanius collurio*) hnízdí téměř v celé Evropě s výjimkou větší části Pyrenejského poloostrova a chladného severu Skandinávie a Ruska. Patří mezi druhy přísně tažné. Do České republiky přilétá na jaře koncem dubna až začátkem května a odlétá v srpnu až září. Ojedinelí ptáci bývají pozorováni ještě v říjnu a výjimečně i v listopadu. Poslední opozdilý pták byl pozorován ještě 17.11.1974 u Polanky n. O. (HUDEC et al. 1983) a 2 ex. rovněž 17.11.1998 u obce Jetětice v okrese Písek (PEŠEK in ŠIMEK & BRANDL 1999).

Dne 20.11.2000 pozoroval první z autorů dospělého samce ťuhýka obecného v okrajové části Semil – Bítouchově (čtverec 5357d). Ten den bylo zataženo, občas mrholilo a teplota se pohybovala okolo +5°C. Samec byl zjištěn v zahradě, kde nejdříve těžkopádně vylétl ze země na nejbližší jablonoň, poskakoval po větvích a opět slétl na zem. Domněnka, že se jedná o handicapovaného jedince, však nebyla potvrzena. Pták po přiblížení vylétl na strom a potom snadno přelétl nejbližší budovu a zmizel z dohledu.

Ještě později zjistil ťuhýka obecného druhý z autorů v Horních Ředících na Pardubicku (čtverec 5961b). Dospělý samec byl nalezen 10. 12. 2002 dopoledne zcela vysílený a neschopný letu na okně do suterénu domu nízko nad zemí (BAŽANT in verb.). Byl umístěn ve sklepě, kde ovšem následující den uhynul. Dne 10. prosince 2002 panoval již třetí den silný mráz (v noci až -15°C) po předchozím velmi teplém a vlhkém podzimu, kdy prakticky vůbec nemrzlo a teploty se přes den dlouhodobě pohybovaly v rozmezí +5 až +10°C. Při následné preparaci byl zjištěn naprosto prázdný žaludek a blíže neobjasněné výrůstky na ramenní kosti pravé letky. Tento handicap sice umožňoval krátké přelety, ale patrně byl důvodem, proč jedinec nebyl schopen tahu.

Souhrn

V článku jsou popsána dvě zjištění pozdního výskytu ťuhýka obecného ze severovýchodních Čech. Dne 20.11.2000 byl pozorován 1 samec v městě Semily (čtverec 5357d). Ještě později – 10.12.2002 byl nalezen zcela vysílený samec neschopný letu v obci Horní Ředice (čtverec 5961b), který následující den uhynul. Jedná se o nejpozdější zástih tohoto tažného druhu na území České republiky.

Summary

Two occurrences of the Red-backed Shrike in north-eastern Bohemia are described in the paper. One male was observed in Semily town (square 5357d) on November 20th 2000. Even later, on 10th December 2002, a totally exhausted male unable to fly was found in Horní Redice village (square 5961b). The bird died the next day. It is the latest occurrence of this species in the Czech Republic.

Literatura

HUDEK K. et al., 1983: Fauna ČSSR, Ptáci 3/II. *Academia, Praha*.
ŠIMEK J. & BRADL P., 1999: Faunistická pozorování v České republice v roce 1998. *Zprávy ČSO*, 48: 34.

ISBN 80-86046-67-2